

Kárszakértők és útonállók

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

EÖRSI ISTVÁN

Hosszabb szünet után idén augusztusban kezdtem kényszerűségből ismét foglalkozni rendőrségi kópéságokkal. Először éjszaka ugyanis betörték hozzám, és míg én az egyik szobában aludtam, a másikból elvitték hordozható számítógépremet. A tettesek kiegyensúlyozott, vidám emberek lehettek. Hálószobám nyitott ajtaját kitámasztották két szőnyeggel, hogy a huzat be ne csapja az ajtót, a tévé és a nyitott ajtó közé pedig a hallban leraktak két széket, és – így képzvelem el – elmélyültek az éjszakai pornócsatorna által kínált vizuális gyönyörűségekből. Dolgozószobámban egyébként íróasztalom fiókjait is átvizsgálták; az ott talált eurókat más nyugati pénzzel egyetemben a hozzám tartozó pénztárcákkal együtt gondosan lerakták a padlóra, és ott is hagyták hiánytalanul. Csak számítógérem érdekeltte őket. A kárjelvételi jegyzőkönyvben és a feljelentésben az igazságnak megfelelően az áll, „hogy a lakás bejárati ajtaja nem volt ugyan kulcsra zárva, de az ajtón kilincs helyett gomb található, így az ajtót csak kulccsal lehetett volna kinyitni”. A kárjelvételi jegyzőkönyv, melyet a Generali-Providencia Biztosító Rt. szakértője is aláírt, megállapítja, hogy „a rendőrségi feljelentés szerint az ajtót rigli-húzás módszerével nyitották”. De nemcsak a feljelentés tartalmazza ezt a megállapítást, hanem a betörés napján készült rendőrségi jegyzőkönyv is.

A nyomozás felfüggesztéséről szóló határozatba az V. ker. rendőrkapitányság bünyügyi osztályvezetője, T. A. rendőr alvezető (a cikkben a biztonság kedvéért nem írom ki a hivatalnokok nevét) kárszakértői éleslátással belefogalmazta, hogy én feljelentést tettem ismeretlen tettes ellen, aki lakásomban „besurranásos lopás” módszerével (alkalmi) lopás bűncselekményt követett el.” Sejtelmem sem lehet arról, hogy kópéságból, szokásból vagy szórakozottságból tette-e ezt. Én mindenestre átsiklottam a „besurranásos lopás” kifejezésen, pedig jelenlétemben a „besurranás” kifejezés és fogalom addig sem írásban, sem szóban nem került fel, és persze a feljelentésemben sem

szerepel. Úgy látszik, a hivatalos iratok stílusa egykettőre megbénítja koncentrációképességemet, így hát aláírtam az okmányt. Ennek következtében a Generali-Providencia Biztosító Rt. két főtisztviselője, P. Z. csoportvezető és K. Gy. vezető kárszakértő tudathatta velem: „A rendőrségi határozat a nyomozás eredményeit figyelembe véve állapítja meg a behatolás módját”, káromat tehát – mintegy 400 000 forintot – nem áll módjukban megtéríteni.

Természetesen nem állíthatom, hogy rendőrtisztviselők valamilyen okból szívesen tesznek szívességet a biztosítónak; és azt sem állíthatom, hogy a biztosító-társaság díjazza vagy egyéb elismerésben részesíti vezető alkalmazottait, ha ezek spórolni tudnak neki; vagy rossz néven veszi tőlük, ha nem így járnak el. Hogyan is bizonyíthatnám efféle sejtelmeimet, ha netán rájuk bukkannék lellem mélysegeiben? Másrészt viszont nem bírok elképzelni olyan besurranó tolvajokat, akik székeket helyeznek el a tévé előtt, majd előkotorják euróimat, csakis abból a célból, hogy demonstratív pátozzsal a padlón hagyják őket. Ilyen besurranó tolvaj nem létezik. Besurranásról fantáziáló rendőrtiszt viszont létezik. Ezt a két tény nyugodtan megállapíthatom, és aztán levontam a Generali-Providencia Biztosító Rt. moráljával kapcsolatban a magam egyzaktal talán nem bizonyítható, mégis elháríthatatlan következtetéseit, és napi-rendre tértem az ügy felett.

Igen ám, csak hogy december 12-én újabb levelet kaptam az V. kerületi rendőrkapitányságtól, és ez ismét felébresztette érdeklődésem e testület iránt. Arról értesültem, hogy augusztus 28-án, vagyis három és fél hónappal ezelőtt közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt ötezer forint pénzbírsággal sújtottak, melyet egy napos közérdekű munkára vagy ötnapi elzárásra változtathatnak át. A levél közli velem, hogy fizetési kötelezettségemnek mind ez ideig nem tettem eleget. Ez kétségtelen tény, mely talán indokolható lehetne azzal – bár ez az indoklás a rendőrségi szemlélet magaslatairól nézve irreleváns –, hogy nem is tudtam róla. A továbbiakban a levél aláírója, B. A. rendőr százados felszó-

lított arra, hogy tájékoztassam munkaviszonyomról és jövedelmemről, majd azt is tudatja velem, hogy adatszolgáltatásra nem vagyok kötelezhető. Ám ha nem tájékoztatom, akkor nem tudja levonni jövedelmemből a bírságot, így hát közérdekű munka vár, amelyre szintén nem kötelezhet senki, vagyis ha nem állok köteleznek, akkor vonulhatok a dutyiba. A fennálló rendelet napi ezerforintnyi érték előállítására tart képesnek, tehát ez esetben öt napot kell leülnöm – miért is?

Most itt félbeszakítom a történetet, hogy megjegyezzem: 1983 márciusa és 1986 szeptembere között Nyugat-Berlinben éltem. Ez idő alatt egyszer állították meg rutinszerű közúti ellenőrzés okából az autót. Azóta is gyakran tartózkodom Németországban, de egyenruhás útonállók egyszer sem zavartak a közlekedésben. Demokráciákban ugyanis a rendőrség – ha a politikai és szociális feszültség nem készíti elnyomó funkciók gyakorlására – az állampolgárok hatalmi pozíciójából történő molesztálása helyett mindennapjaik megkönnyítését, és a bűnözők lefűlést tekinteti feladatának. Nálunk azonban most is, akárcsak a régi jó pártállami rendszerben, heti gyakorisággal, akcióidőkből még gyakrabban szenvedünk el olyan rendőri molesztálást, amelyre szabálysértéssel nem adunk okot. December 12-én megtudtam, hogy „2003-07-19-én 09:45 órakor a 21-es főút 3,5 km-szelvényénél – Hatvan irányából Salgótarján irányába úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy a gépjármű érvényes kötelező felelősségbiztosítását és a környezetvédelmi igazolólapját nem tartotta magánál, azt felmutatni nem tudta”.

Ami a kötelező felelősségbiztosítást illeti: ez nálam volt, de nem volt kedvem előkotorni. Vagy négy évtizeddel ezelőtt eltökéltem, hogy agyalágyult előírásokat nem tartok be. Megmutattam a rendőröknek szélvédő üvegemben a vignettát, mely igazolja, hogy kerületemben ingyen parkolhatok. Ezt a vignettát köztudomásúlag csak akkor adják ki, ha a kötelező felelősségbiztosítást befizettem. Ráadásul a biztosítási befizetéseket számon tartja egy komputeres rendszer, mely pillanatok alatt kiköpi, hogy van-e tartozásom

vagy nincs. Ezt tudták az intézkedő rendőrök, telefonáltak is, és két perc múlva közölték, hogy csakugyan nincs tartozásom. Ha ilyen egyszerűen elégíthető ki az egyébként fölösleges rendőri kíváncsiság, akkor miért tartanak erről magamnál igazolást? A komputeres ellenőrzés a modern informatikán alapuló államigazgatás elvét követi, az okvetetlenkedő rendőrök pedig a hatóság ok nélkül is demonstrálható hatalmának elvét szemléltetik, azt az elvet, amely a csendőrlövaktól a pártállami pimaszkodásig és tovább mindmáig érvényesül. Ami pedig a zöldkártyát illeti: ezt az ember megkapja, ha új autót vesz, vagy ha az autó műszaki vizsgán ment át. Ha elvesztette – mint én is –, akkor bemegy a műhelybe, ahol autóját karbantartják, és rögvést kap egy újat. Mint ahogy én is kaptam néhány hét múlva, amikor elvittem autómot a szóban forgó műhelybe.

Nem ismerem el az állam jogát arra, hogy haszon és értelem nélkül, pusztán állampolgári jelentéktelenségem bizonyítása céljából oktan cselekedetekre kényszerítsen. Ezért az ötezer forintot nem fizetem be, noha irtalmas összeg, hiszen ítéltettek volna harmincezerre is. Büntetésem feltehetően nem sokkal tetemezebb, mint amennyibe ügyem az államnak került, hiszen a két intézkedő rendőrön és a telefon- és postaköltségeken kívül a már említett rendőr százados asszony, továbbá egy zászlósi beosztásban lévő szabálysértési segédelőadó asszony is munkaidejében bajlódott ügyemmel. (És ezzel a további procedúra költségeit nem is vettem számításba.) Ami a közhasznú munkát illeti: ettől nem zárkozhatom el, de efféle munkát továbbra is csak a magam területén vállalom. Az öt napot viszont szívesen lehúzom – 1960 augusztusa óta, amióta szabadultam a börtönből, úgyis felgyülemlett bennem némi „nosztralgia”, hogy elhunyt barátomnak, Gáli Józsefnek a kifejezését használjam. De már most megkérem a legfőbb ügyészt, dr. P. P. urat, hogy amennyiben a rendőrség csótányos vagy poloskás cellába helyezne el, haladéktalanul vitessen át az ügyészség valamelyik patyolatista fogdájaiba, mert noha nem vagyok bankár, csak író, a férgektől én is idegenkedem.